

СТАНОВИЩЕ

от

**Проф. д-р Диана Крумова Трендафилова-Лазарова, дм,
Катедра по сърдечно-съдова хирургия и инвазивна кардиология на
Медицински факултет при МУ -София**

външен член на Научно жури за придобиване образователна и научна степен (ОНС) – „доктор“ на докторанта Д-р Елисавета Димитрова Левунлиева съгласно чл. 32 „от Правилника за условията и реда за придобиване на научна степен и заемане на академични длъжности на НКБ, във връзка с процедура за придобиване на ОНС „доктор“ по научна специалност *детска кардиология*, към първично звено Клиника по детска кардиология, по предложение на Научния съвет на НКБ (пр.№2 от 29.06.2022 г.) относно дисертационен труд на тема: **„Инвазивна оценка на хемодинамиката при пациенти след операция тип Fontan“**

В качеството ми на назначен член на жури към настоящия конкурс нямам конфликти на интереси, подлежащи на деклариране.

Дисертационният труд е написан на 155 стандартни страници и включва 39 фигури и 57 таблици. Библиографията съдържа 297 литературни източника, от които 11 на кирилица и 286 на латиница.

Актуалност на темата

Много от здравните проблеми на Fontan-пациентите са свързани с биофизиката и физиологията на тяхната сърдечна анатомия и последиците от серийните хирургични корекции, необходими за тяхното оцеляване. Тези пациенти поставят множество здравни предизвикателства в допълнение към чисто органичните, които тепърва се разпознават и оценяват. Следоперативното проследяване на Fontan-пациентите е от изключителна важност за разпознаване и по възможност предотвратяване на неблагоприятните еволютивни усложнения при тази „неестествена“ циркулация. Няма единно мнение кога да се катетеризират пациентите след Fontan операция. Няма консенсус за дефиницията на „рутинно проследяване“, като то варира изключително много и е въпрос на институционална концепция. Фенестрацията при Fontan-операция се осъществява с цел благоприятно повлияване на ранната следоперативна адаптация, но ефектът ѝ не е еднозначен, особено в отдалечения следоперативен период. Тя има благоприятно влияние върху хемодинамиката в ранния следоперативен период, но ефектът ѝ по отношение на развитието на недостатъчност на Fontan-циркулацията и прогнозата не е уточнен със сигурност до 2021г. Ефектът на фосфодиестеразните инхибитори при Fontan-пациенти е оценен едва в девет

проучвания, като от тях проучванията с инвазивна оценка на хемодинамиката при продължително приложение на силденафил при деца са изключително малко и броят на включените в проучванията пациенти също е много ограничен. Ето защо оценката на следоперативната хемодинамика при пациенти с вродени сърдечни малформации тип „обща камера“ и завършени етапи на хирургично лечение с екстракардиален кондуит и влиянието на анатомичните и функционални фактори върху отдалечената следоперативна еволюция прави темата много актуална .

Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е съобразен със стандартите за изготвяне на научна работа за придобиване на научна и образователна степен „Доктор“. Включва следните обособени части: литературен обзор – 39 стр., цел и задачи – 1 стр., материал и методи – 6 стр., резултати – 35 стр., обсъждане – 27 стр., изводи – 2 стр., приноси – 1 стр., приложения – 21 стр., библиография – 12 стр. и публикации, свързани с дисертационния труд – 1 стр.

Пропорцията между структуриращите отдели на работата е спазена.

Познаване на проблема и научна постановка

Направеният литературен обзор е много добре структуриран, подробен и изчерпателен. Засяга в дълбочина различните аспекти на темата: епидемиология, морфологична класификация на вродените сърдечни малформации с еднокамерна физиология, морфологична диагноза при пациенти с общокамерна физиология и хирургична корекция тип Fontan, хемодинамиката при нативна еднокамерна циркулация, предоперативното поведение и хирургичното лечение и късните проблеми и усложнения след Fontan. Коректно са цитирани резултатите на авторските колективи, работили в тази област. За яснотата на изложението допринася и подходящото онагледяване с 3 таблици и 4 фигури.

Изводите от литературния обзор са смислено формулирани и логично аргументират целта и задачите на дисертационния труд.

Целта е дефинирана ясно и конкретно: „Да се оцени следоперативната хемодинамика при пациенти с вродени сърдечни малформации тип „обща камера“ и завършени етапи на хирургично лечение с екстракардиален кондуит и влиянието на анатомични и функционални фактори върху отдалечената следоперативна еволюция“.

Изцяло в съответствие с формулираната цел, съвсем коректно са обособени 8 конкретни задачи.

В дисертационния труд са включени 71 деца отговарящи на включващите критерии за проучването за периода 2000-2020 г от общо 159 пациента със завършен етап на Fontan-палиация .

Включващите и изключващи критерии са ясни и изцяло съобразени с поставените цели и задачи.

Резултатите на дисертационния труд са описани в детайли на 59 стандартни страници и много добре онагледени с прегледни фигури и таблици. Те следват стриктно целта и поставените задачи на дисертационния труд. Собствените резултати са обсъдени задълбочено и компетентно и са сравнени с тези на други колективи.

В съответствие с получените резултати са формулирани **6 приноса** - 3 оригинални и 3 потвърдителни, като два от оригиналните са с научно-теоретичен и с научно-приложен характер. Те са смислово и фактологически аргументирани от резултатите и обсъждането и доказват научната и клинично-приложна стойност на работата на д-р Иванова.

Авторефератът е оформен според изискванията и отразява основните резултати, тяхното обсъждане, изводите и научните приноси на дисертационния труд.

Коректно са цитирани изискуемите **публикации по темата**. В обособено приложение № 11 са включени формулярите, използвани за предоставяне на информацията за пациентите участвалите в проучването.

Заклучение

Докторантката Д-р Елисавета Димитрова Левунлиева- Иванова е овладяла важни изследователски, методологични и клинични умения. Трудът ѝ доказва, че е в състояние самостоятелно да формулира научна постановка, коректно да провежда научни изследвания, да избира и борави с подходящи статистически методи и да интерпретира адекватно научните резултати.

Гласувам с положителен вот за присъждане на образователна и научна степен “Доктор” по научна специалност **детска кардиология**, към първично звено Клиника по детска кардиология на НКБ на Д-р Елисавета Димитрова Левунлиева – Иванова , докторант на самостоятелна подготовка в клиника по детска кардиология на НКБ- ЕАД гр. София.

15 09 2022 г.

Изготвил становището:

Проф. д-р Диана Крумова Трендафилова-Лазарова, дм

